

Hebt u er weleens bij stilgestaan hoe vaak u per dag niet bedankt zegt? Bedankt als iemand u het zout aanreikt, de deur openhoudt, een inlichting verstrekt?

Bedankt voor het wisselgeld, het stokbrood, het pakje sigaretten.

Een bedankt uit beleefdheid, uit welgemanierdheid, automatisch, mechanisch. Bijna inhoudsloos.

Soms vergeten.

Soms extra benadrukt. Heel erg bedankt. Bedankt voor alles. Hartstikke bedankt.

Ik weet niet hoe ik u moet bedanken.

Beroepsmatige bedankjes: Bedankt voor uw reactie, uw aandacht, uw medewerking.

Hebt u er weleens bij stilgestaan hoe vaak u in uw leven écht bedankt hebt gezegd? Een welgemeend bedankt. Als blijk van uw erkentelijkheid, uw diepe dankbaarheid, van wat u iemand verschuldigd bent.

Tegen wie?

Tegen de leraar die u liefde voor boeken heeft bijgebracht? Tegen de jongeman die u te hulp schoot toen u las-

tig werd gevallen op straat? Tegen de arts die uw leven heeft gered?

Tegen het leven zelf?

Vandaag is er een oude vrouw overleden van wie ik heel veel hield.

Ik zei vaak: 'Ik ben haar veel verschuldigd.' Of: 'Misschien zou ik er zonder haar niet meer zijn geweest.'

Ik zei: 'Ze betekent heel veel voor me.'

Betekenen, verschuldigd zijn, meet je daaraan je dankbaarheid af?

Maar heb ik haar wel vaak genoeg bedankt? Heb ik haar wel dikwijls genoeg mijn erkentelijkheid betuigd? Ben ik er wel vaak genoeg voor haar geweest?

Dan moet ik denken aan de laatste maanden, de laatste uren. Onze gesprekken, onze glimlachjes, onze stiltes.

Dan schieten me momenten te binnen die we hebben gedeeld. Andere zijn verdwenen. En fantaseer ik over de momenten die ik heb gemist.

Ik probeer me de dag te binnen te brengen dat ik begreep dat er voorgoed iets was veranderd en dat onze dagen van nu af aan waren geteld.

Het gebeurde opeens. Van de ene op de andere dag.

Ik zeg niet dat er geen voorboden waren. Michka stond soms opeens midden in haar woonkamer stil, verdwaasd, alsof ze niet meer wist wat ze aan het doen was, alsof het zo vaak herhaalde ritueel haar opeens was ontschoten. Dan weer stokte ze midden in een zin, botste ze letterlijk op iets onzichtbaars. Ze zocht een woord en vond een ander. Of ze vond niets, alleen een vacuüm, een valkuil die ze moest omzeilen. Maar al die tijd woonde ze gewoon thuis, op zichzelf. Zelfstandig. En ze las nog steeds, keek televisie, ontving af en toe bezoek.

Maar toen was er opeens uit het niets die ene najaarsdag. Daarvoor ging het nog. Daarna niet meer.

Ik zie haar voor me in haar woning met het lage plafond, ze is alleen en zit in haar leunstoel. Achter haar zijn de gordijnen gesloten, maar door een kier is te zien dat het nog middag is. De gewitte muren zijn wat vergeeld. De meubels, de schilderijen, de snuisterijen, alles om haar heen lijkt niet meer van deze tijd.

Ze heet Michka. Het is een oude vrouw die nog iets van een meisje heeft. Of een meisje dat zomaar opeens oud is geworden, slachtoffer van een boosaardig lot. Haar lange

en knokige handen klampen zich vast aan de armleuningen van de stoel, alsof ze elk moment kan omslaan.

Opeens wordt de stilte verbroken door een paar bliepjes. Michka lijkt verrast, kijkt omlaag, bestudeert de armband om haar pols alsof die geluidjes afkomstig zouden kunnen zijn uit dat merkwaardige en lelijke ding dat ze zich na lang aandringen heeft laten aanpraten.

Dan verheft zich in de huiskamer de stem van de medewerkster van de alarmcentrale.

‘Goedemiddag, mevrouw Seld, dit is Muriël van de alarmcentrale, hebt u het alarm ingedrukt?’

‘Ja...’

‘Bent u gevallen?’

‘Nee hoor, nee.’

‘Voelt u zich niet goed?’

‘Niet echt.’

‘Kunt u me uitleggen wat er aan de hand is?’

‘Ik ben bang.’

‘Kunt u me vertellen waar u nu bent, mevrouw Seld?’

‘In de woonkamer.’

‘Bent u gewond?’

‘Nee, maar... Ik raak steeds iets kwijt.’

‘Bent u iets kwijt?’

Michka klampt zich nog steviger vast, ze heeft het gevoel dat haar stoel op en neer deint, maar misschien is het wel de grond die onder haar wegzinkt. Ze geeft geen antwoord.

‘Zit u?’

‘Ja, ik zit in mijn luie stoel. Maar ik kan niet meer bewegen.’

‘U kunt niet meer opstaan?’

‘Nee.’

‘Hoelang zit u al in uw stoel, mevrouw Seld?’

‘Ik weet het niet, ik geloof al de hele dag. Na het ontbijt ging ik net als altijd mijn kruiswoord zitten oplossen. Maar ik kon niets vinden. En daarna wilde ik... Ik wilde... Ik kon niet meer opstaan... Ik raak alles kwijt, daarom.’

‘Wat bent u kwijtgeraakt, mevrouw Seld?’

‘Dat is niet te zien. Maar ik voel het. Het slipt... Het glipt weg.’

‘Kunt u uw benen bewegen, mevrouw Seld?’

‘Nee, nee, nee, dat kan ik niet meer. Het is voorbij. Ik ben bang.’

‘Kunt u echt niet opstaan?’

‘Nee.’

‘Hebt u tussen de middag gegeten?’

‘Niet echt.’

‘U zit dus al sinds vanochtend in uw stoel en u bent niet opgestaan?’

‘Precies, zo is het.’

‘Ik ga een van de contactpersonen bellen die op uw lijst staan, vindt u dat goed?’

‘Ja.’

Ik weet zeker dat Michk’ de vingers van de centraliste razendsnel over haar toetsenbord heeft horen gaan.

‘Ik heb hier de naam van mevrouw Marie Chapier. Zal ik haar bellen?’

‘Ik weet niet...’

‘Is dat uw dochter?’

‘Nee.’

‘Wilt u dat ik haar bel?’

‘Ja, alstublieft. Zeg tegen haar dat ik haar niet wil... verstoren, maar het komt omdat ik steeds iets kwijtraak, iets heel belangrijks.’

Muzak heeft de stem van de centraliste vervangen. Michka zit doodstil, kijkt recht voor zich uit, in de aandachtig afwachtende houding die ik zo goed van haar ken. Even later klinkt de stem van de medewerkster weer op.

‘Bent u er nog, mevrouw Seld?’

‘Ja.’

‘Marie komt zo gauw mogelijk naar u toe. Ze zegt dat ze over twintig, vijftwintig minuten bij u kan zijn. Ze gaat uw dokter bellen.’

‘O jee.’

Ze zegt het op precies dezelfde toon als waarop je oké zegt.

‘O jee wat?’

‘Ja, o jee.’

‘U kunt me altijd bereiken, mevrouw Seld. Ik ga nu verder met mijn werk, maar als er iets is, drukt u gewoon weer op de knop van uw armband en dan krijgt u mij aan de lijn, oké?’

‘Ja, o jee. Dank u wel.’

Michka zit nog steeds met haar handen op de armleuningen. Ze probeert rustig adem te halen.

Ze doet haar ogen dicht.

Even later hoort ze de stem van een klein meisje.

Mag ik bij je slapen? Laat je het licht aan? Blijf je bij me? Kun je de deur openlaten? Je gaat toch niet weg, hè?

Ze glimlacht. De stem van het meisje is een even zoete als pijnlijke herinnering.

Kunnen we morgen samen ontbijten? Ben jij bang? Weet jij waar mijn school is? Je doet het licht toch niet uit, hè? Breng je me als mama niet kan?

Ik belde één keer aan en stak meteen de sleutel in het slot.

Ik ging naar binnen en trof haar aan in de woonkamer, vastgeklampt aan haar stoel alsof die door de stroom werd meegesleurd.

Ik liep op haar af en omhelsde haar. Ik rook de zoetige geur van haar haarlak, die tot op de dag van vandaag nog steeds sterke herinneringen bij me oproept.

‘Jeminee, Michk’, wat is er aan de hand?’

‘Ik weet het niet. Ik ben bang.’

‘Ik ga je helpen opstaan, oké?’

‘Nee, nee, nee.’

‘Maar Michk’, ik ben hier drie dagen geleden nog geweest, je liep prima, met je stok. Ik weet zeker dat je kunt opstaan.’

Ik sloeg mijn armen om haar heen om haar overeind te helpen. Ze steunde op de armleuningen om zich af te zetten. En toen stond ze tot haar eigen verbazing opeens rechtop, een beetje wankel op haar benen, maar ze wist overeind te blijven.

‘Zie je wel...’

‘Heb ik je verteld dat ik hier in de woonkamer was gevallen?’

‘Ja, Michk’, dat heb je me verteld.’

‘In één keer op mijn suf... snufferd!’

Ik gaf haar haar stok aan en ging toen aan de andere kant staan zodat ze me een arm kon geven

‘Voorwaarts, mars!’

‘Pas op, hè...’

‘Je hebt vast honger als een paard...’

We liepen naar de keuken. Ze klampte zich aan me vast en nam hele kleine stapjes. Ik voelde dat ze langzaam maar zeker weer vertrouwen kreeg.

‘Het gaat al niet meer zo erg...’

Maar vanaf die dag kon Michka niet meer alleen blijven.